

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Методичні рекомендації
до підготовки та складання
кваліфікаційного іспиту зі спеціальності
для здобувачів вищої освіти спеціальності "Психологія"
освітньої програми "Психологія бізнесу"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2025**

УДК 159.9(07.034)
М54

Укладачі: Богдан Ж.Б.
Садковий В.П.

Затверджено на засіданні кафедри психології і соціології.
Протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до підготовки та складання кваліфікаційного іспиту зі спеціальності [Електронний ресурс] : для здобувачів вищої освіти спеціальності "Психологія" освітньої програми "Психологія бізнесу" першого (бакалаврського) рівня /уклад. Ж. Б. Богдан, В.П. Садковий. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – 23 с.

Подано методичні рекомендації до підготовки та складання кваліфікаційного іспиту зі спеціальності з метою оцінювання рівня знань, набутих здобувачем вищої освіти в процесі опанування освітніх компонентів освітньої програми "Психологія бізнесу".

Наведено компетентності випускника, структуру, завдання та зміст програми атестаційного екзамену. Уміщено список рекомендованої літератури та зразок екзаменаційного білета.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти зі спеціальності "Психологія" освітньої програми "Психологія бізнесу" першого (бакалаврського) рівня .

УДК 159.9 (07.034)
© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025

Вступ

Кваліфікаційний іспит за спеціальністю містить теоретичну (тестові завдання) та практичну (два завдання різного ступеня складності) частини. До складу тестових завдань внесено питання за такими освітніми компонентами: вступ до фаху, психологія особистості, психологія бізнес-спілкування і комунікації, основи наукових досліджень, психодіагностика, професійна психологія, вікова психологія, основи психологічного бізнес-консультування, соціальна психологія, психологічні технології бізнес-тренінгу, основи психології здоров'я, психологія кризових ситуацій в роботі організацій, психопрофілактика психологічних девіацій в професійній діяльності, психологічна самодопомога. Форма проведення – письмова. Комплексний іспит за спеціальністю "Психологія" має визначити рівень засвоєння здобувачами вищої освіти наведених освітніх компонентів. Мета комплексного іспиту за спеціальністю полягає в контролі та оцінюванні рівня знань, набутих здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в процесі опанування освітньої програми "Психологія бізнесу".

Компетентності та результати навчання за спеціальністю подано в табл. 1.

Таблиця 1

Компетентності та результати навчання

Результати навчання	Загальні компетентності	Спеціальні компетентності
РН1	ЗК2, ЗК5, ЗК6, ЗК7	СК1, СК2, СК3, СК4, СК5, СК7, СК9, СК12, СК13, СК14
РН2	ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК6, ЗК7	СК1, СК2, СК3, СК7, СК12
РН9	ЗК1, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК7	СК3, СК7, СК12
РН15	ЗК2, ЗК5, ЗК6	СК10, СК11, СК12

Примітка.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність використовувати у професійній діяльності базові знання і сучасні досягнення у галузі психології бізнесу.

СК 13. Здатність здійснювати відбір, підготовку, адаптацію, мотивацію та розвиток персоналу.

СК 14. Здатність розробляти психологічні програми кар'єрного зростання, бізнес-тренінгів, забезпечувати психологічний супровід розвитку організації.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

РН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

РН8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

РН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

РН17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

1. Програми освітніх компонентів, включених до атестаційного екзамену

1.1. Програма освітнього компонента "Вступ до фаху"

Тема 1. Поняття про спеціальність. Сучасні напрями практичної психології в Україні.

Тема 2. Історія становлення практичної психології та її галузей.

Тема 3. Основні напрями та види діяльності практичного психолога.

Тема 4. Види психологічної допомоги.

Тема 5. Особистість та діяльність психолога-практика.

Тема 6. Підбір запитів клієнтів, класифікація запитів за напрямком.

Тема 7. Методи та засоби психологічної допомоги.

Тема 8. Модель діяльності практичного психолога.

Тема 9. Здобувач психологічної освіти як суб'єкт навчально-професійної діяльності.

Тема 10. Сутність і зміст підготовки та професійної діяльності практикуючого психолога.

Тема 11. Проблема професійних деструкцій і кризи розчарування у розвитку психолога.

Тема 12. Етичний кодекс психолога України.

Тема 13. Психологічна служба підприємств та організацій різних сфер суспільної практики. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Тема 14. Психокорекція та психотерапія як вид психологічної допомоги.

Тема 15. Аналіз вимог до психолога на сучасному ринку праці.

1.2. Програма освітнього компонента "Психологія особистості"

Тема 1. Психологія особистості як наукова дисципліна.

Тема 2. Концепції особистості фрейдизму.

Тема 3. Концепції особистості неофрейдизму.

- Тема 4. Диспозиційний напрям у психології особистості.
- Тема 5. Когнітивний підхід до особистості.
- Тема 6. Гуманістичний напрям у психології особистості.
- Тема 7. В. Франкл особистість під час війни.
- Тема 8. Теорії особистості психологів США і Європи.
- Тема 9. Особистість у психологічній думці України.
- Тема 10. Деформація особистості що отримали психологічні травми внаслідок війни.

1.3. Програма освітнього компонента "Психологія бізнес-спілкування і комунікації"

- Тема 1. Основи ефективної ділової комунікації.
- Тема 2. Вербальна та невербальна комунікація в бізнесі.
- Тема 3. Емоційний інтелект у діловому спілкуванні.
- Тема 4. Асертивність у професійній взаємодії.
- Тема 5. Психологія впливу та переконання в бізнесі.
- Тема 6. Переговори: стратегії та психологічні аспекти.
- Тема 7. Культурні особливості ділової комунікації.
- Тема 8. Комунікація в команді та лідерство.
- Тема 9. Управління конфліктами в діловому середовищі.
- Тема 10. Цифрова ділова комунікація: виклики та можливості.

1.4. Програма освітнього компонента "Основи наукових досліджень"

- Тема 1. Основні поняття про науку та історія її розвитку
- Тема 2. Наукове дослідження та науковий результат
- Тема 3. Особливості наукового дослідження в психології
- Тема 4. Організація та проведення наукового дослідження
- Тема 5. Структура і логіка наукового дослідження
- Тема 6. Інформаційне забезпечення наукового дослідження
- Тема 7. Методи наукових досліджень в психології
- Тема 8. Оприлюднення та презентація наукових результатів
- Тема 9. Етика наукових досліджень та академічна доброчесність

1.5. Програма освітнього компонента "Психодіагностика"

- Тема 1. Предмет і історія психодіагностики.
- Тема 2. Загальна теорія психодіагностики.
- Тема 3. Стандартизовані психологічні методики.
- Тема 4. Психодіагностика пізнавальної сфери та інтелекту.
- Тема 5. Психодіагностика особистості та особистісних властивостей.
- Тема 6. Психодіагностика характеристик особистості.
- Тема 7. Клінічні шкали та опитувальники.
- Тема 8. Психодіагностика міжособистісних стосунків.
- Тема 9. Професійна психодіагностика.
- Тема 10. Психодіагностика професійних деструкцій.

1.6. Програма освітнього компонента "Професійна психологія"

- Тема 1. Професійна психологія як галузь науки та практики.
- Тема 2. Професійний розвиток психолога.
- Тема 3. Етичні стандарти та професійна відповідальність психолога.
- Тема 4. Психологічна оцінка та психодіагностика у професійній діяльності.
- Тема 5. Психологічне консультування як професійна діяльність.
- Тема 6. Професійна комунікація психолога.
- Тема 7. Психолог у системі міждисциплінарної взаємодії.
- Тема 8. Психологічна допомога у кризових станах.
- Тема 9. Професійна діяльність психолога у сфері освіти та організацій.
- Тема 10. Професійна діяльність психолога у клінічному та медичному контексті.
- Тема 11. Супервізія та професійне вигорання психолога.
- Тема 12. Інновації у професійній психології.
- Тема 13. Психологічна практика у воєнний та поствоєнний період.
- Тема 14. Професійний імідж та розвиток бренду психолога.

1.7. Програма освітнього компонента "Вікова психологія"

Тема 1. Вікова психологія як наука.

Тема 2. Закономірності психічного розвитку в онтогенезі.

Тема 3. Теорії психічного розвитку.

Тема 4. Пренатальний розвиток та вік немовляти.

Тема 5. Психічний розвиток немовляти.

Тема 6. Психічний розвиток дитини дошкільного віку.

Тема 7. Психологія молодшого школяра.

Тема 8. Криза підліткового віку.

Тема 9. Психологія юності.

Тема 10. Психологічні особливості дорослої людини.

Тема 11. Психологія старіння та старості.

Тема 12. Психологія крос-відросткових переходів і криз розвитку протягом життя.

1.8. Програма освітнього компонента "Основи психологічного бізнес-консультування"

Тема 1. Предмет, проблеми та значення психологічного консультування.

Тема 2. Вимоги до професійної підготовки психолога-консультанта.

Тема 3. Загальні питання організації роботи психологічної консультації.

Тема 4. Підготовка та проведення психологічного консультування, його етапи та процедури.

Тема 5. Поняття про техніки й технічні прийоми психологічного консультування.

Тема 6. Універсальні й спеціальні техніки психологічного консультування.

Тема 7. Типові помилки, що допускають у процесі психологічного консультування, способи їхнього усунення.

Тема 8. Специфіка дистанційного психологічного консультування.

1.9. Програма освітнього компонента "Соціальна психологія"

Тема 1. Основи ефективної ділової комунікації. Вивчення принципів успішного спілкування, аналіз бар'єрів комунікації та способів їх подолання.

Тема 1. Вступ до соціальної психології.

Тема 2. Прикладна і практична соціальна психологія.

Тема 3. Соціальна психологія особистості.

Тема 4. Соціально-психологічні аспекти спілкування і міжособистісних відносин.

Тема 5. Соціальна психологія малих груп.

Тема 6. Соціальна психологія великих груп.

Тема 7. Психологія міжгрупових відносин.

1.10. Програма освітнього компонента "Психологічні технології бізнес-тренінгу"

Тема 1. Загальні основи та характеристика психологічного тренінгу, як виду активного соціально-психологічного навчання.

Тема 2. Визначення тренінгу, класифікація видів тренінгу.

Тема 3. Вимоги до умов проведення різних видів тренінгу.

Тема 4. Теоретичні та методологічні основи психологічного тренінгу.

Тема 5. Основні фази та методи, які використовуються в тренінгах різних напрямків.

Тема 6. Організація групового процесу у тренінгу.

Тема 7. Роль психолога-тренера в організації групового процесу.

Тема 8. Загальні принципи роботи з групою, динаміка групового процесу.

Тема 9. Етапи розвитку групи, правила закінчення групового процесу.

Тема 10. Оцінювання ефективності групової роботи тренером та членами групи.

Тема 11. Вимоги до особистості та підготовки тренера. Особливості ко-тренера.

Тема 12. Принципи комплектації програм психологічного тренінгу.

1.11. Програма освітнього компонента "Основи психології здоров'я"

- Тема 1. Вступ до психології здоров'я людини.
- Тема 2. Здоров'я людини і підходи до його визначення.
- Тема 3. Гармонія особистості і здоров'я.
- Тема 4. Концептуальні уявлення про здорову особистість.
- Тема 5. Стрес, його подолання і здоров'я людини.
- Тема 6. Психологічний захист особистості.
- Тема 7. Самоконтроль у забезпеченні здоров'я людини.
- Тема 8. Психологія адиктивної поведінки людини.
- Тема 9. Психологія впевненості особистості.
- Тема 10. Психологія здорового способу життя.
- Тема 11. Психологія психосоматичних розладів.
- Тема 12. Психологія ментального здоров'я в умовах війни та кризових ситуацій.

1.12. Програма освітнього компонента "Психологія кризових ситуацій в роботі організацій"

- Тема 1. Поняття організаційної кризи: психологічні підходи.
- Тема 2. Стрес і невизначеність як передумови організаційних криз.
- Тема 3. Поведінка персоналу в умовах кризи: психологічні моделі.
- Тема 4. Криза лідерства та емоційна компетентність керівника.
- Тема 5. Комунікація в кризових ситуаціях: базові принципи і бар'єри.
- Тема 6. Конфлікти в період кризи: ескалація, деескалація, медіація.
- Тема 7. Психологічна травма та посттравматичні реакції в організації.
- Тема 8. Інструменти кризового психологічного втручання (PFA, дебрифінг).
- Тема 9. Психологічна стійкість (ресильєнтність) та відновлення персоналу.
- Тема 10. Психологічні аспекти планування та реалізації антикризових заходів.

1.13. Програма освітнього компонента "Психопрофілактика психологічних девіацій в професійній діяльності"

Тема 1. Методологічні основи психологічної девіантології.

Тема 2. Моделі девіантної поведінки.

Тема 3. Види девіантної поведінки.

Тема 4. Професійні деформації та деструкції.

Тема 5. Основи психопрофілактики.

Тема 6. Психодіагностика психологічних девіацій.

Тема 7. Психопрофілактика девіацій.

Тема 8. Психокорекція професійних девіацій.

Тема 9. Психологічні чинники виникнення девіацій у професійному середовищі.

Тема 10. Психопрофілактика ризикованої поведінки у професіоналів високого стресу.

Тема 11. Психологічна безпека особистості в професійній діяльності.

Тема 12. Профілактичні програми та інтервенції в організаціях.

1.14. Програма освітнього компонента "Психологічна самодопомога"

Тема 1. Теоретичні аспекти надання психологічної допомоги в кризових та надзвичайних ситуаціях.

Тема 2. Вимоги до особистості психолога, який надає допомогу.

Тема 3. Особливості психодіагностики та самодіагностики в кризових та надзвичайних ситуаціях.

Тема 4. Методи психологічної допомоги та самодопомоги в кризових та надзвичайних ситуаціях.

Тема 5. Перша психологічна допомога у надзвичайній ситуації.

Тема 6. Особливості надання допомоги дітям у надзвичайній ситуації.

Тема 7. Технології невідкладної психологічної допомоги та самодопомоги.

Тема 8. Оцінка ефективності самодопомоги.

2. Структура екзаменаційного білета з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю

Університет використовує стобальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Екзаменаційний білет із кваліфікаційного іспиту за спеціальністю містить дві частини: тестові завдання; практичні завдання. Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті кваліфікаційного іспиту за спеціальністю

Рівень складності	Кількість контрольних завдань		Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в одному білеті	Різновид завдань
	Тестові завдання	Практичні завдання			
I	20	–	2	20	З вибором правильних відповідей
II	–	1	25	1	Репродуктивного типу
III	–	1	35	1	Евристичного типу

Тестові завдання включають 20 тестів закритого типу з варіантом однієї або декількох правильних відповідей. Загальна оцінка тестових завдань становить 40 балів. Практичні завдання містять психологічні завдання різного рівня складності, загальна оцінка за виконання яких становить 60 балів.

3. Приклад екзаменаційного білета з кваліфікаційного іспиту зі спеціальності

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Спеціальність "Психологія"

ОП "Психологія бізнесу"

Кваліфікаційний іспит зі спеціальності

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ 1 ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА (Тестові завдання)

1. Який із наведених пунктів найточніше відображає основне призначення практичного психолога?

- а) проведення наукових експериментів;
- б) навчання клієнтів технікам саморегуляції;
- в) надання психологічної допомоги та підтримки клієнту;
- г) складання індивідуальних планів психотерапії лікарями?

2. Який підхід у психології особистості найбільше зосереджується на внутрішніх рисах та стабільних характеристиках людини?

- а) гуманістичний;
- б) когнітивний;
- в) диспозиційний;
- г) психоаналітичний.

3. Що є обов'язковою ознакою наукового дослідження?

- а) використання лише якісних методів;
- б) отримання результатів, що піддаються перевірці;
- в) формування гіпотез після збирання даних;
- г) застосування лише експерименту.

4. Що з наведеного найточніше характеризує етичну поведінку практичного психолога?

- а) встановлення дружніх стосунків із клієнтом;
- б) дотримання професійних меж і конфіденційності;
- в) надання порад згідно з власним життєвим досвідом;

г) виконання запитів клієнта без додаткового аналізу.

5. Яка з наведених характеристик найбільш точно відображає закономірність психічного розвитку в онтогенезі?

- а) розвиток відбувається лінійно та безкризово;
- б) усі вікові етапи мають однакову тривалість;
- в) розвиток має нерівномірний характер і проходить через вікові кризи;
- г) основні зміни психіки зумовлені виключно біологічними факторами.

6. Що з наведеного найточніше відображає основну мету психологічного бізнес-консультування?

- а) навчання співробітників технічним навичкам;
- б) оптимізація психологічних процесів у команді та підвищення ефективності взаємодії;
- в) проведення медичних оглядів працівників;
- г) контроль дотримання корпоративних правил.

7. Який із наведених факторів найбільш суттєво впливає на формування міжособистісних відносин у групі?

- а) інтелектуальний рівень кожного учасника;
- б) тривалість навчання групи;
- в) соціальні ролі та очікування членів групи;
- г) наявність формального лідера.

8. Який елемент є ключовим для ефективної організації групового процесу у тренінгу?

- а) жорстке дотримання теоретичного матеріалу;
- б) чітке визначення ролей тренера та учасників;
- в) мінімізація взаємодії між учасниками;
- г) відсутність правил роботи групи.

9. Що, за В. Франком, є головним ресурсом особистості навіть у найважчих умовах, зокрема під час війни?

- а) прагнення до влади;
- б) задоволення базових потреб;
- в) пошук та усвідомлення сенсу життя;
- г) соціальна підтримка як основна умова виживання.

10. Який із наведених принципів належить до академічної доброчесності?

- а) приховування недостовірних результатів;
- б) повторне використання текстів без посилань;
- в) дотримання вимог цитування та авторського права;
- г) вибіркова подача даних для підтвердження гіпотези?

11. Який із наведених факторів найбільш підсилює психологічний вплив організаційної кризи на персонал?

- а) чітке лідерство та прозора комунікація;
- б) висока емоційна компетентність керівництва;
- в) невизначеність, суперечливі повідомлення та відсутність підтримки;
- г) регулярні тренінги зі стресостійкості.

12. Який із наведених факторів найчастіше виступає передумовою професійних деформацій у працівників допоміжних професій?

- а) висока заробітна плата та кар'єрні перспективи;
- б) тривале емоційне навантаження та контакт із складними клієнтами;
- в) відсутність інструкцій та регламентів;
- г) короткий робочий день і низький рівень відповідальності.

13. Який з перелічених вікових періодів найбільш пов'язаний із формуванням абстрактного мислення та становленням світогляду?

- а) немовлячий вік;
- б) молодший шкільний вік;
- в) підлітковість;
- г) дошкільний вік?

14. Який із наведених елементів є базовим компонентом першої психологічної допомоги у надзвичайній ситуації?

- а) детальна психотерапевтична інтерпретація переживань;
- б) надання порад щодо довготривалої реабілітації;
- в) стабілізація стану людини та забезпечення відчуття безпеки;
- г) аналіз дитячих травм постраждалого.

15. Який із наведених заходів належить до первинної психопрофілактики девіацій?

- а) робота з уже сформованими деструктивними поведінковими моделями;

- б) діагностика професійних деформацій у співробітників;
- в) створення умов для зменшення професійного стресу та ризиків;
- г) психокорекція девіантних проявів.

16. Який стиль лідерства найбільш ефективний у період гострої організаційної кризи?

- а) авторитарний, без залучення персоналу;
- б) хаотичний, гнучкий без чіткої стратегії;
- в) адаптивний із прозорою комунікацією та підтримкою;
- г) дистанційний, із мінімальним контактом із командою

17. Який із чинників найбільш сприяє формуванню професійної безпеки особистості?

- а) жорсткий контроль з боку керівництва;
- б) високий рівень емоційної компетентності та саморегуляції;
- в) мінімізація взаємодії з колегами;
- г) суворе дотримання ієрархії.

18. Який із методів самодопомоги найбільш ефективний для швидкого зниження рівня гострого стресу?

- а) тривала робота з глибинними переживаннями;
- б) дихальні техніки та заземлення;
- в) аналіз життєвих цілей;
- г) ведення щоденника успіху.

19. Який з наведених процесів найкраще пояснює схильність людини змінювати свою поведінку під впливом групи?

- а) самопрезентація;
- б) конформність;
- в) самоактуалізація;
- г) індивідуалізація.

20. Яке твердження є найбільш релевантним до психологічної адаптації працівників?

- а) вона не потребує підтримки;
- б) її ігнорують у великих компаніях;
- в) вона передбачає індивідуальні програми адаптації;
- г) вона залежить лише від особистості працівника.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

(Практичні завдання)

1. Поясніть, у чому полягає відмінність між стресом і дистресом, та наведіть по одному прикладу для кожного з них у професійній діяльності психолога.

2. Проаналізуйте запропоновану ситуацію та запропонуйте психологічне рішення: «У підрозділі організації після раптового звільнення керівника виникла напруга: співробітники демонструють тривогу, знижується продуктивність, почастишали міжособистісні конфлікти. Частина працівників висловлює недовіру до нового тимчасового керівника». Проаналізуйте психологічні причини погіршення клімату в колективі та розробіть план втручання психолога.

Затверджено на засіданні кафедри психології і соціології.

Протокол № ____ від _____ 2025 р.

Завідувач кафедри

д-р психол. наук, доцент Жанна БОГДАН

4. Критерії оцінювання екзаменаційних робіт із кваліфікаційного іспиту зі спеціальності

Екзаменаційний білет кваліфікаційного іспиту містить 20 тестів і два завдання практичної спрямованості різного рівня складності.

Кожне із завдань оцінюють певною кількістю балів відповідно до рівня складності.

Сумарна кількість балів становить 100.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА (тестові завдання).

Максимальна кількість балів – 40.

Правильну відповідь на тестове питання оцінюють у два бали.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА (практичні завдання).

Максимальна оцінка завдання – 60 балів, із них:

Практичне завдання першого рівня складності.

Максимальна оцінка завдання – 25 балів, із них:

5 – правильний методичний підхід;

10 – правильне виконання завдання;

10 – наявність обґрунтованих висновків.

Практичне завдання другого рівня складності.

Максимальна оцінка завдання – 35 балів, із них:

5 – володіння теоретичними знаннями та їхнє застосування для вирішення поставленої проблеми;

10 – правильний методичний підхід, правильне застосування методів та методик;

10 – послідовність і аргументованість викладення матеріалу;

10 – застосування творчого підходу до вирішення поставленої проблеми, оригінальність підходу до виконання завдання та подання результату.

Рекомендована література

1. Жарікова С. О., Научитель О. О., Гулий Ю. І., Харченко А. І. Організаційна психологія : навч. посіб. Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2021. 228 с.
2. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022. 184 с.
3. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії : навч.-метод. посіб. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
4. Карамушка Л. М. Психологічні тренінги для підготовки менеджерів та персоналу освітніх організацій (реалізація технологічного підходу) [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Л. М. Карамушка. – Електронні текстові дані. – Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022. – 144. URL: <https://lib.iitta.gov.ua> .
5. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
6. Методика та організація наукових досліджень з психології: навчальний посібник для студентів спеціальності 053 "Психологія" / Укл. В. Й. Бочелюк, В. В. Нечипоренко, О. Л. Позднякова, Н. Є. Завацька, Ю. А. Завацький, І. Є. Жигаренко, В. Ю. Завацький. [3-тє вид., перероб. і доп.]. Київ : КНТ, 2024. – 384 с.
7. Методичні рекомендації до підготовки та складання кваліфікаційного іспиту за спеціальністю для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 "Психологія" освітньої програми "Психологія бізнесу" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Ж. Б. Богдан, Н. Є. Афанасьєва, І. М. Ушакова ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. — 15 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34298> .
8. Методологія соціально-психологічного тренінгу : робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності "Психологія" освітньої програми "Психологія" другого (магістерського) рівня [Електронне видання] / укл. Н. Афанасьєва. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 9 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36408>.

9. Назаров Н. К. Управління конфліктами в організації. Менеджмент персоналу: підручник. За заг. ред. д. е. н., проф. В. Брича. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 640 с. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30462>.
10. Полянничко О. М. Психологія здоров'я та здорового способу життя : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 198 с.
11. Психологічне консультування в кризових ситуаціях: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності "Психологія" освітньої програми "Психологія" другого (магістерського) рівня [Електронне видання] / укл. Н. Афанасьєва. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 10 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36406>.
12. Психологія : навч. посіб. Уклад. : В. М. Лугова, І. В. Литовченко, С. М. Голубєв, Г. В. Білоконенко ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 298 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26057>.
13. Самоменеджмент : навч. посіб. / С. К. Василик, О. В. Майстренко, К. Р. Немашкало [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 149 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26376>.
14. Спіріна І. Д., Мельник Т. А., Савченко О. М. Медична психологія : підруч. Харків : НФаУ, 2020. 416 с.
15. Терлецька Л. Г. Психологія здоров'я: психічна саморегуляція : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2022. 204 с.
16. Тимофієва М. П., Слободська О. В. Психологія здоров'я : підруч. Київ : Медицина, 2021. 312 с.
17. Толкунова І. В., Гринь О. Р., Смоляр І. І., Голець О. В. Психологія здоров'я людини : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2023. 248 с.
18. Федоренко Р. П., Мушкевич М. І., Коширець В. В. Психологічне консультування: зміст, прийоми, технології. Вид. 2-ге, змін. та доп. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 368 с.
19. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 664 с.
20. Янг Д., Клоско Д. Схема-терапія: новий підхід у психотерапії. Київ : Видавництво "КМ-Букс", 2019. 562 с.

21. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум : навч. метод. посіб. / рец. : З. С. Карпенко, О. М. Кочубейник. – Ужгород : Говерла, 2021. – 80 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/35132>.
22. Яцина О. Ф. Основи психотерапії: практикум : навч.-метод. посіб. Ужгород, 2021. 80 с.
23. Bogdan Zh. Psychology of Soft Skills of the Future Specialist [Electronic resource] : monograph / Zh. Bogdan ; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. — Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2025. — 214 p. : il. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36011>.
24. Conflict Management in the Workplace: Understand Your Employee's Needs and Avoid Conflict for Good. USA : Independently Published, 2020. 186 p.
25. Hofmann S. G., Hayes S. C., Lorscheid D. N. Learning Process-Based Therapy: A Skills Training Manual for Targeting the Core Processes of Psychological Change in Clinical Practice. Oakland : New Harbinger Publications, 2021. 248 p.
26. Kambouropoulos A., Harris C. The Handbook for Provisional Psychologists in Training: Psychological Practice and Supervision. London : Routledge, 2022. 284 p.
27. Living Well: Nutrition and Lifestyle for Psychological Wellness. Bloomington : Xlibris US, 2022. 244 p.
28. Management Psychology: A Complete Guide – 2021 Edition. Brisbane : Emereo Publishing, 2021. 312 p.
29. Morrison V., Bennett P. Introduction to Health Psychology. 5th ed. Harlow : Pearson Education, 2022. 688 p.
30. Rahim M. A. Managing Conflict in Organizations. 5th ed. New York : Routledge, 2023. 350 p. DOI:10.4324/9781003285861.
31. Zumbach J., Bernstein D. A., Narciss S., Marsico G. (eds.) International Handbook of Psychology Learning and Teaching. Cham : Springer, 2022. 1078 p. DOI: 10.1007/978-3-030-28745-0.

Зміст

Вступ.....	3
1. Програми освітніх компонентів, включених до кваліфікаційного іспиту за спеціальністю.....	5
1.1. Програма освітнього компонента "Вступ до фаху".....	5
1.2. Програма освітнього компонента "Психологія особистості".....	5
1.3. Програма освітнього компонента "Психологія бізнес-спілкування і комунікації"	6
1.4. Програма освітнього компонента "Основи наукових досліджень".....	6
1.5. Програма освітнього компонента "Психодіагностика".....	7
1.6. Програма освітнього компонента "Професійна психологія".....	7
1.7. Програма освітнього компонента "Вікова психологія".....	8
1.8. Програма освітнього компонента "Основи психологічного бізнес-консультування".....	8
1.9. Програма освітнього компонента "Соціальна психологія"....	9
1.10. Програма освітнього компонента "Психологічні технології бізнес-тренінгу".....	9
1.11. Програма освітнього компонента "Основи психології здоров'я".....	10
1.12. Програма освітнього компонента "Психологія кризових ситуацій в роботі організацій".....	10
1.13. Програма освітнього компонента "Психопрофілактика психологічних девіацій в професійній діяльності".....	11
1.14. Програма освітнього компонента "Психологічна самодопомога".....	11
2. Структура екзаменаційного білета з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю.....	12
3. Приклад екзаменаційного білета з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю.....	13
4. Критерії оцінювання екзаменаційних робіт із кваліфікаційного іспиту за спеціальністю.....	18
Рекомендована література	19

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до підготовки та складання
кваліфікаційного іспиту зі спеціальності
для здобувачів вищої освіти спеціальності "Психологія"
освітньої програми "Психологія бізнесу"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Богдан** Жанна Борисівна
Садковий Володимир Петрович

Відповідальний за видання *Ж. Б. Богдан*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *Н. Г. Войчук*

План 2025 р. Поз. № 97-ЕВ. Обсяг 23 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*